

Norský profesor bez servítka: Česká republika? Švindly a demokracie bez demokratů

PUBLIKOVÁNO 10:35, 17. března 2018 | AKTUALIZOVÁNO 22:17, 21. března 2018

V Pekingu vládne Si Ťin-pching, rudý císař, a má za cíl, aby totalita fungovala, tvrdí norský sociolog a politolog Stein Ringen v komentáři pro server Los Angeles Times. Profesor z londýnské King's College poukazuje, že Si již dosáhl plné domácí kontroly, jeho světový vliv každým dnem roste a ostatní země se předhánějí, aby mohly vzdávat hold Čínské lidové republice.

Rudý císař, moderní car, absentující vůdce

Peking podle experta nevnucuje svůj politický model druhým, ale žádá cosi jiného. *"Pokud chcete spolupracovat s Čínou, nesmíte říkat nic nepřátelského. Rozpor s režimem přináší riziko odvety či vyloučení,"* vysvětluje profesor. Připomíná, že poté, co Nobelovu cenu za mír získal čínský lidskoprávní aktivista Liou Siao-po, Čína na šest let přerušila styky s Norskem a před jejich obnovou muselo Oslo loni písemně slíbit, že nepodnikne žádnou akci, která by narušila obnovené porozumění.

Od té doby norská vláda, která má ve zbytku světa pověst bojovníka za demokracii a lidská práva, ani slovem nezmínila jejich porušování v Číně, poukazuje Ringen. Dodává, že podobně aktivistické skupiny typu Greenpeace, World Wide Fund for Nature či Conservation International mlčí o čínské devastaci životního prostředí v Jihočínském moři.

V Moskvě zase vládne Vladimir Putin, moderní car, který však nemá takovou moc jako jeho přátelé v Pekingu, uvádí odborník. Zdůrazňuje, že i tak dokáže sklízet obdiv za posilování velikosti Ruska navzdory západnímu světu, o němž se Rusům říká, že je vůči nim nepřátelský.

"Na rozdíl od Siho Putin nemůže usilovat o dominanci, ale dokáže být záškodníkem a zasévat spory v demokratických zemích," píše profesor. Konstatuje, že Putin k tomu využívá sociální sítě, kde posiluje nepřátelství mezi skupinami obyvatel a podrývá důvěru v demokracii - například po střelbě na floridské škole z 14. února trvalo jen pár hodin než se objevila záplava příspěvků z na Rusko napojených twitterových účtů, které rozeštvávaly Američany v otázce kontroly držení zbraní.

Ve Washingtonu pak vládne Donald Trump, absentující vůdce svobodného světa, který sám chová autoritářské instinkty a očividně obdivuje vůdce jako Si a Putin pro jejich energickou sílu, poukazuje Ringen. Doplňuje, že namísto toho, aby se Trump postavil jejich útokům na základy svobody, zaměřuje svůj hněv na stejné základy - útoky na média se pro něj staly normou, používá lež jako politický nástroj a oslabuje respekt k vládě práva.

Mezi diktaturou a demokracií

V Bruselu zase vládne potížemi zmítaná koalice evropských demokracií, která se potýká s brexitem, populismem a vnitřními tensemi v rámci EU, nastiňuje politolog. Připomíná, že EU je v šachu s Ruskem, na němž energeticky závisí, v případě Číny upřednostňuje před veškerými zájmy obchod a peníze, přičemž v roce 2017 dokonce Maďarsko nepřipojilo podpis na dopis EU odsuzující mučení lidskoprávních obhájců, zatímco Řecko vetovalo stanovisko osmadvacítky pro Radu OSN pro lidská práva kritizující čínské praktiky v této oblasti.

"V sevření mezi diktaturou a demokracií se nacházejí užaslí politici menších zemí," pokračuje profesor. Poukazuje, že Austrálie a Nový Zéland čelí čínské kampani ovlivňující média, politiku a univerzity, přičemž tamní vlády mají problém reagovat a od přátel se jim dostává spíše nezájmu než podpory.

Ve střední Evropě země se stále slabou demokratickou kulturou čerpají inspiraci raději v autoritářství než ve svobodě, uvádí expert. Připomíná, že Polsko přijalo zákon zakazující svobodnou debatu o holocaustu, a to i mezi historiky, maďarský premiér Viktor Orbán vytváří měkkou verzi autokracie jedné strany, kde se lidé bojí vyjadřovat své názory, zatímco Česká republika zabředá do politických švindlů a je popisována jako "demokracie bez demokratů".

"Není překvapivé, že svoboda má nepřátele. Současnou tragédií je, že obrana svobody chybí tam, kde by měla bujet," míní politický ekonom. Dodává, že na holičkách nás nechávají Spojené státy, stejně jako Maďarsko a Polsko, ba dokonce EU i Norsko.

Svobodný svět, kde se občané těší svobodě, vládě práva a vzájemné důvěře, podle Ringena existuje, ale nyní ho odnášejí vlastní pochybnosti. Demokracie se tak musejí spojit k obraně svobod, ale nedokážou najít lídra, myslí si expert. Konstatuje, že v této roli by měla stát EU, ale ta je rozdělená a neschopná, vést by měly také Spojené státy, avšak ty se uchylují k úzkým vlastním zájmům.

Energie je tedy na straně asertivních autokracií, deklaruje odborník. *"Tomu se musí čelit, ale kdo tak učiní?"* ptá se závěrem.

Zdroj: <https://globe24.cz/svet/51717-norsky-profesor-bez-servitek-ceska-republika-svindly-a-demokracie-bez-demokratu>